

ДОБРЕ ДАШЛИ, СКЪЛПИ ПРИЯТЕЛИ И БРАТЯ!

ПРАЛЕТАРЫ УСІХ КРАІН, ЯДНАЮЦЕСЯ!

Дзітмары і Мастацтва

СЁННЯ ПАЧЫНАЕЦЦА

ДЭЖАДА

БАЛГАРСКОЙ КУЛЬТУРЫ Ў БЕЛАРУСІ

ОРГАН МІНІСТЭРСТВА КУЛЬТУРЫ І ПРАУЛЕННЯ СІОУЗА ПІСЬМЕННІКАЎ БССР

Год выдання 34-ы
№ 73 (2022)

10 верасня 1965 г.
ПЯТНІЦА

Цана 4 кап.

З МІСІЯЙ БРАТЭРСТВА

У нас радасць — да нас прыехалі дарогія балгарскія госці. Яны прывезлі з сабой слова, песні, музыку ад сцен прыгажуні Сафіі і Плоўдзіва, з бергаю задушэннага Дуная і Марыцы, з падножжы вяршыняў Балкан, з плантацыяў духмяных ружаў даліны Казань... Яны прывезлі на беларускую зямлю машыну Балгары, часцінку таленту мужнага, працавітага народа. З яго поспехамі ў мірнай стваральнай працы, у навуцы і тэхніцы, у творчасці мы добра знаёмы. Але яшчэ лепш пазнаёмся з ім і за гэтыя дзесяць дзён, якіх так чакалі.

Сімаваліца, што пачатак Дзесяці балгарскай культуры ў Беларусі супаў з 21-й гадавінай нацыянальнага свята балгарскага народа — Днём Свабоды. Мы вітаем і адначасова вішнем са святам пасланню братняга народа.

Сярод нашых гэсцей — пасол Народнай Рэспублікі Балгарыі ў СССР Стаян Каралжаў, дэлегацыя дзеячоў культуры на чале з міністрам народнай асветы Балгарыі Ганца Ганевым. У складзе дэлегацыі вядомы пісьменнік Ангел Тодараў, вучоны сакратар Балгарскай акадэміі навук Стойка Божкаў, ветэран рабочага руху Балгарыі Каця Ботушэва, генерал народнай арміі Балгарыі Іван Кінаў.

Да нас прыехалі вядомыя балгарскія салісты Сафіскай, Стара-Заторскай і Плоўдзускай оперы Асен Селімеў, Пеша Іванова, Мішо Мінеў, Сова Хамернік, скрыпка Георгій Балазэў і каваль-маістар Серафіма Дзятэў.

Узлет у свяце прымуць таксама дэлегацыя кінематографістаў Народнай Балгарыі і ветэраны балгара-свабоднага дружбаў, ветэраны ансамбля Балгарскага радыё і тэлебачання.

Наперад дзесяць дзён радасных сустрэч, знаёмстваў, падарожжаў балгарскіх гэсцей на зямлі Беларусі. І ў якім бы кутку нашай рэспублікі яны ні пабывалі, усюды яны папачуць сардэчнае запрашэнне, дарогія сям'я!

ВАМ—НАШЫ СЭРЦЫ!

Я вельмі рады вітаць на беларускай зямлі балгарскіх сяброў — літаратараў, музыкантаў, артыстоў. Я рады вітаць у іх асабе ўсе чужоное мастацтва Балгарыі — глыбока народнае, іскрыста жыццярэднае, сонечнае, як само неба над балгарскай зямлёй.

З хваляванням успамінаю я дні, якія правёў у гэтай брацкай краіне. Шчодрай восенню 1958 года мне даялося пабываць там у складзе дэлегацыі працаўнікоў Беларускай культуры. Я быў там разам з дырыжорам В. Дуброўскім, спевакіам Т. Нікнікавай і Л. Бражнікам, піяністкай і кампазітарам В. Жубінскай, якая сустрэла сярод балгарскіх кампазітараў і маладых выканаўцаў шмат сяброў па вучобе ў Маскве. З канцэртамі беларускай і рускай класічнай музыкі мы аб'ездзілі шмат гарадоў Балгарыі — Сафію, Русу, Варну. Можнае ўявіць, як радасна было нам чуць у выкананні мясцовых сімфанічных аркестраў творы беларускіх кампазітараў. Асабліва хваляваўся, прымяняю, я бо сярод твораў гэтых гучала і адна з маіх сімфаній.

Мы ад'яздзілі з Балгарыі пачынаючы самых глыбокіх урэжненняў. Гэта былі ўрэжненні аб балгарскай музыцы, якая, гэтак жа, як усе балгарскія мастацтва, за гэты будаўніцтва сацыялізма дасягнула чужога росквіту і мае выдатны творы ва ўсіх жанрах. Гэта былі ўрэжненні ад людзей, з якіх выконваліся ў балгарскіх тэатрах шэдэўры рускай класічнай і савецкай драматургіі і музыкі — прынамсі, я да гэтага часу з прыемнасцю успамінаю чужоное выкананне артыстамі Сафіскага опернага тэатра тыповых рускіх вобразы ў «Барысе Годунове». Гэта былі ўрэжненні ад усяй выключнай па цэльнасці, дружбе, папачуцця вечнага братэрства атмасферы, якой было напоўнена наша знаходжанне на квітнеючай балгарскай зямлі.

Што мне хочацца пажадаць нашым гэсцям — балгарскім сябрам! Аднаго — каб іх гэсцяванне ў Беларусі было радасным, хваляючым. Каб яны адчулі сардэчнае папачуццё Беларускага народа да братоў балгараў і расказалі пра гэта, вярнуўшыся на сваю чужоую радзіму.

Я. ЦІКОЦКІ,
народны артыст СССР.

ДАРОГАЙ САЦЫЯЛІЗМА

Перамога сацыялізма ў Балгарыі абумовіла імклівы ўзлет нашай літаратуры, якая вырастае на багатых традыцыях рэвалюцыйнай творчасці мінулага і вядзе свой непарарыўны пачатак ад легендарнага пакалення рэвалюцыянераў Д. Благоева, Г. Кірова, Г. Бакалава. Ужо ў пачатку дзясяцігоддзя гэтае нахвінае паслярабочага класа і пралетарскай рэвалюцыі Хрыста Смірненска ўзяў новую рэвалюцыйна-рэалістычную паэзію на незвычайнае вышыню. У трыдцатых гадах прагрэсіўная балгарская пісьменніцкая стваральнасць сваёй сацыялізма, а ў гады літаратуры змагаўся за ўсталяванне ленинскіх прынцыпаў партыйнасці і народнасці. За сваю вернасць народу і яго партыі многія з іх заплалі жыццём. Ахвярамі манарха-фашысцкага тэатру становіцца такіх талентаў пісьменнікаў, як Геа Мілеў, Хрыста Ясенаў, Сяргей Руміцаў, Нікола Вапцараў, Цветан Спасеў, Хрыста Кырпацаў і многія іншыя.

Наша літаратура, у адрозненне ад некаторых іншых, не перажыла крызісу пасля зваржэння манарха-фашысцкай улады. Пераважная большасць балгарскіх пісьменнікаў сустрэла 9 верасня 1944 года са шчырым захапленнем і вераю ў будучыню. Пачала здзяйсняцца запавятная мава нашага народа — на радзіме Бопева і Леўскага, Благоева і Дзімітрова будзеца сацыялістычнае грамадства. І пісьменнікі прымаюць у гэтым будаўніцтве самы актыўны ўдзел.

Адлюстраваны бунны падзеі дзён, балгарскія пісьменнікі ўжо ў першыя гады народнай улады прыступілі да асэнсавання значных ідэйна-творчых задач — да мастацкага асэнсавання вяршыняў зрухаў у жыцці народа. Паднята іранічны не толькі паэты — Пене Пенев, Іван Бурын, Бакыла Дабры Жоцеў, Радой Ралін, Клімент Чапаў. Ужо ў канцы 40-х і пачатку 50-х гадоў наша літаратура мае пэўныя здабыткі ў жанры рамана. Георгій Каражэваў вылучае вядучую апазіцыю «Звычайныя людзі», дзе паказвае не толькі пакуты балгар пры капіталізме, але і з вяртальнай пачынаючай сілай раскрывае новыя рысы працоўнага народа. Вліклі поспех напатак сэрью раманаў Г. Белева, аб'яднаных агульнай назвай «Падарожжа адной эпохі». Працягваючы традыцыі І. Вазана, але ўжо на новым этапе грамадскага развіцця, Д. Талеў стварае натхнёныя творы пра жыццё і

барачную македонскага насельніцтва — «Жалезны падсвечнік», «Прыспанскія званы» і «Дзень Ільі».

За два дзесяцігоддзі свабоднага жыцця нашы пісьменнікі стварылі раманы, якія могуць зрабіць гонар любой літаратуры свету. Акрамя названых буйных твораў, варта тут упам'януць «Шлях» Ст. Ц. Даскалава, «На жыццё і на смерць» Д. Ангелава, «Верагеніе» Э. Каралава, «Па абрывах» Х. Русева, «Любоў» А. Гуляшкі, «Дзімітроўскае племя» Д. Методзіева, «Сярод народа» Кр. Грыгорова і інш. У іх адлюстраваны лёсы балгарскага народа паміж дзюмама суверэнітэтных войнаў, яго барацьба супраць фашызму. Самым значным творам на гэтым тэму з'яўляецца раман Д. Дзімава «Тытуль». У ім пісьменнік паказаў антынародную сутнасць і гістарычную асуджанасць капіталізму і ў прыватнасці балгарскай буржуазіі.

Аналагічна беларускім — з гэтымі праблемамі, поспехамі і недахопамі — развіваецца і драматургія. На сценах нашых тэатраў з'яўляецца шэраг п'ес, якія выводзіць балгарскую драматургію на сучасны ўзровень. Асабліва вліклі дасягненні О. Васілева ў «Трызюзе», К. Зіларова ў «Царскай літасці», Л. Стралкова ў «Разведцы». У гэты перыяд фактычна афармляецца і балгарскі мастацкі фільм.

Пэўныя поспехі наазираюцца і ў галіне дзіцячай літаратуры. Пачаў з вядомым пісьменнікам старэйшага пакалення, такім, як Ран-Бослек, Элія Пелін, Ангел Каралічаў, плённа працуе маладая — М. Марчэўска, А. Босеў, Л. Мілева, Цв. Ангелаў і інш.

У галіне эстэтыкі, тэорыі літаратуры, гісторыі і крытыкі актыўна працаваў наш вядомы вучоны акадэмік Т. Паўлаў, які напісаў шэраг арыгінальных прац і даследаванняў. Яго «Тэорыя адлюстравання» мае міжнародную вядомасць. Значны ўклад у барацьбу супраць буржуазнай ідэалогіі ў галіне літаратуры і літаратуразнаўчай навуцы зрабілі крытыкі Г. Панев, П. Зараў, Гошкін, П. Дзінекаў, Ст. Каралеў, Ів. Руж, П. Данчаў.

Аднак у пачатку 50-х гадоў у нашай літаратуры заваяваўся і адноўны тэндэнцыі, галоўная прычына якіх тоіцца ў тагачаснай атмасферы, у пазнавальнасці, звязаных з культурам асобы. Вось чаму нашы пісьменнікі з задавальненнем сустрэлі рашэнне XX і XXII з'ездаў КПСС, ірсавіцкага Пленума і VIII

з'езда ВКП, у якіх былі асуджаны скажоны перыяд культуры асобы. Гэтыя рашэнні зрабілі дабратворны ўплыў на развіццё нашай літаратуры. Адрываючы, вонка-нашышлівай, дэкарацыйнай паэзіі, якая пачала культывавацца ў перыяд культуры асобы, паэты вяртаюцца да суровага бопецкага верша, да спраўднага пафасу грамадзянскай паэзіі. Як найбольшую з'яву ў гэтых адносінах можна назваць зборнік вершаў Д. Методзіева «Аб чым і аб сабе». Значныя поспехі ў раскрыцці працы ачышчэння, вяртання да ленинскай праўды дасягнулі ў вершах Мл. Ісалева, Хр. Радзэўскага, Ш. Мацева, Г. Джагарова, М. Грубешлевай, Л. Стэфанавай і інш. Спрыяльна творчае атмасфера яра адчуваецца і ў кнігах Н. Фурнадзіева, Э. Баграва, Д. Панталеева, Д. Габэ, Ів. Мірчава.

У беларускім апазіцыя перыяду побач з апазіцыяй Г. Каражэвава «Звычайныя людзі» вылучаецца вліклі раман Эм. Станева «Іван Кондараў». О. Васілеў напісаў сэрью апазіцыя, якая раскрывае новыя грані яго таленту. Самабытны беларусы І. Волан, вядомы знаўца народнага побыту і з'яўляецца хваляючым апазіцыя «Ю» — адзін з самых яркіх апазіцыяных твораў у нашай літаратуры. Востра сучасныя творы выдалі Св. Мінькоў, А. Гуляшкі, К. Калчаў, П. Вежынаў, Кр. Грыгоравіч.

Ва ўсе жанры літаратуры прышло новае пакаленне літаратараў. Такія пісьменнікі, як Д. Даміанаў, Ст. Хр. Караславаў, Л. Леўчаў, В. Башаў, П. Стэфанаў, П. Караангаў пераступілі парог «малады» і папачуць маладыя — М. Марчэўска, А. Босеў, Л. Мілева, Цв. Ангелаў і інш.

Многія з задач, якія ставіцца перад мастацтвам у краінах сацыялізма, наглядзячы на шэраг спецыфічных асаблівасцей, з'яўляюцца агульнымі і для балгарскага мастацтва. Нашы балгарскія літаратары добра разумеюць, што барацьба за ідэйную чысціню, за паслядоўнае адстоіванне і творчае развіццё марксісцка-ленинскіх прынцыпаў у эстэтыцы, літаратуры і мастацтве — неад'емная частка агульнай барацьбы за ідэалагічны фронт, у якой няма і не можа быць мірнага супаўнавання. І мянавіта ў гэтым кірунку яны працуюць.

Радзе ў полі чужога неба — маргарытна. Яна не ставілася блудшумку, абмяно ванама чалавеку, які прывічыў усе стрыжы сваім номанамі, нават адной, захапіўшыся, зразаў тэлеграфны ступ. «Выкарысці прыгажосці» — з такім рашэннем гэты чалавек нікуды з номанамі да кветкі. Разлі — номанкі шчоўкнулі, але кветкі стаяць. Пабег чалавечы дзурчынік. Плышла да кветкі, паглядзела, кветка расце! Стаў пераглядзюць кветку на бульдозеры — праехаў, а кветка і не пампалася. Тады ен вырашыў дачапаліцца да кораня, каб выразаць разам з ім маргарытку. Капаў, капаў, а да кораня не дачапаліўся — няма канца сіяблону, корань — у самым сэрцы зямлі. Закаў тады чалавек дымітанту, захацеў узрываць кветку, падпаліў кветку. Дым разваўся маргарытка кірасуюцца сабе, а чалавечыя няма... Але вось крочыцца маленкія папачуцця, удыкнула прыемны водар — маленкія кветкі ручной сарвала лл. Потым, шчасліва, горда пасла маргарытку...

Гэты фільм вельмі характэрны для творчых пошукаў маладой балгарскай кінематографіі. Ён сцвярджае і апылае спраўдную прыгажосць, сімвалізаваў гуманістычныя тэндэнцыі ў сучасным мастацтве Балгарыі, непарыўную сувязь мастацтва з жыццём народа.

Такоўе вось спадчына чужоных старадаўніх традыцый і сільных наватарскіх пошукаў — адметная рыса сённяшняга балгарскага мастацтва, спраўдана высокамастачная творчасць, вытокі якой — у народзе, у невычэрпных народных талентах.

Ванкарэм НІКІФАРОВІЧ,
Сафія — Варна — Мінес.

ДА МАЛАДОСЦІ

З прычыны аднаго верша, у якім малады паэт марыў пра ціхі домік з ціхім вайочыкам і ціхім сямейным шчасцём.

Маладосць — бачу бурнай, крылатай, бедзёрай, яна ўся — неспакой, захапленне, парывы, яна ў неба ляміць, угрызаецца ў горы, яна ставіць плаціны, узводзіць муры.

Аб такой маладосці заспявай мне, паэце, — не пра цікі пакой, дзе гітары звоні! Заспявай мне пра сцяг наш, праўдзівейшы ў свеце —

я вярнуся тады ў далекі пройздзены дзень.

Я згадаю той час, калі юны прамоўца кідаў палкія словы ў рабочы натоўп, каб стрэлы грывелі у твар камсамольца, што за веру сваю быў памёрці гатоў.

Каб хто-небудзь тады нам прамоўі хоць слова пра жаданне ціхонька хадзіць па зямлі — мы б такога за здраду судзілі сурова, бо нам боцёў і Смірненскі сцягам былі.

Я не згодзен, што сёння жыццё — калыханне: усплывае і кажа згарнуць гэты сцяг. Мы і сёння змагаемся без перастанку, каб верожыя хмары не засцілі шлях.

Ты каханнем узрушан — спывай пра каханне, ды не так, як кабар у зацішку звяніць. Хай любоў акрыляе цябе на змаганне, і хай будзе твой верш рэхам бр-наваліці!

Маладосць — бачу смелай і гордай па праву, яна ўся — неспакой, захапленне, узлёт! І калі ты паэт, то за нашу справу ты змагайся, як наш героічны народ!

ЛЕС КАЛЯ ГОРАДА

Лес каля горада... Святочны дзень. Народу безліч — перад вацма. Там клён сямейку прыняў у ценю, там кветкі з любай ірве хлапчына.

І раптам — песню, пра светлы лес, што ў прыдзяроўскіх прышылях прастораў, заўе вырвае і гучна чыюць — і падохпілі ўсе дружна хорам.

А мне здалося хвілінай той, што тут, пад небам балгарскім вяснім, сам лес зялёны на лад на свой зямлі братэрскі спывае песню.

У ПОЛІ ВЕЧРАМ

Я крочыў там, дзе чорныя берозны згнугліся за небакрай набліжкі. Гуў трактар воддаль, краўся вечар росны, і водер чуўся ў подыху вятрыскі.

Меж не відаць было, і толькі чэзлы тырвае жытняк, як след былых надзелью: павысканае кустоўе леала, не разумеючы, што безнадзейна.

Браты-волагамі за дубрэйскай вяршыні гор відзеліс далёка, а сонце гасла ўжо ў смуге ліловай, і так мне хороша было і лёгка.

што нават пчолацы запалзель раптам узрадаваўся, нібы госці мілай, і эню адчуў я сам сябе артым, і ў свой народ паверыў з новай сілай.

Ен тут арэ. Ен сее тут. І ў шчасці тут будзе жыць, любіць і дыхаць вечна. І захацелася мне песню скласці прыгожую, як гэты вечар.

Пераклаў з балгарскай мовы Ніл ГІЛЕВІЧ.

На здымку — будынак Народнага сходу Балгарыі. Я гляджу на яго і ўспамінаю светлы, утульны, пасвятоўны святочны горад, які іосць доўрае славянскае імя — Сафія. Горда і вядомыя балгарскія мастацтва — Хрыста Бопева і Івана Вазана, сталі талентаўта, сардэчнага і працавітага балгарскага народаў Я адраў папачуцця ідзе за тваю неад'емную братэрскую папачуцця, да тваю любоў да сваіх людзей, да тваю неад'емную шчырасць, за тваю бацька народныя песні «Хай, Балгарыя» і «Гранчары». Я папачуць цябе за цябля, сяброўца руні, за чыстыя добрыя вочы тваіх людзей.

Ну і вочы! Так папачуць яра, Паўна, ў Мінску зямлі і відаць. Добра дзень — па ўсіх сафііскіх парках Словы як па-нашаму гучаць.

Мы вішнем балгарскі народ з вліклім светлам 8 верасня. Добры дзень, Сафія!

Эдзі АГНЯЦЕВ.

3 НАРОДНЫХ ВЫТОКАЎ

Мне часта даводзілася сустрапацца з творцамі балгарскага мастацтва, слухачы канцэрты балгарскіх спевачоў і музычных ансамбляў, бываць на спектаклях і розных тэатрах — і заўсёды ўражала глыбокая народнасць мастацтва брацкай славянскай краіны.

Цэлым жывым вечамам гэтага года малады беларускі пісьменнік Іван Чыгрынаў і я разам з балгарскімі сябрамі-журналістамі вярталі ў наву журналістаў у Сафію. Гэтае наву вядома наведваюць працяглы творчай інтэлігенцы — мастакі, артысты, вучоныя, пісьменнікі. І вось у той вечар мы раптам памучы, як вліклі група мужчын, пераважна пампых, што сядзела напаліваці, пачала спываць. Спачатку — прышліца, а потым гучней, страйней, прыгавары. Сябры нам раслуцывалі, што гэта — удзельнікі славацкага самадзейнага маладзінскага хора «Гусла». У хоры на грамадскіх асновах спываючы салісты Сафіскай оперы і філармоніі, салісты і спевачы прафесіянальных хораў. Аснову хору складаюць артысты-пенсіянеры, якія цалер умо не выступаюць актывна на прафесіянальнай сцэне. Усяго ў хоры італі 150 чалавек.

«Гусла» славянца народнай высокай культуры вышывання. Садраваць з гэтымі навічавым — найвліклішым гонар да сувесна-вядомых балгарскіх спевачоў, такіх, як Барыс Хрыстаў, Нікола Гуяраў, Дзімітр Узунаў. За шматгадовае гісторыю хору не было выпадку, каб хто-небудзь спазніўся альбо не з'явіўся на канцэрт ці рэпетыцыю без уважлівай прычыны. У рэпертуары хору — усё: ад класікі да сучасных эстрадных песень, але аснова рэпертуару — чужоных балгарскіх народных песні. Вось і ў той незабыты вечар харысты з «Гусла» пелі народныя «Ты сі чарен, мол гор» («Ты пахарнеў, мой песні»), «Родна песна нас навеікі свэрза» («Родная песня звяла нас навеікі...»), «Мелодыі, вельмі шырока, маленкія, бліжнія да нашых, беларускіх; ад глыбока развітай папачуцця — ураніане асабілі вай магучасці...

Хор «Гусла» вельмі папулярны ў краіне. Ён часта ездзіць з канцэртамі па ўсёй Балгарыі. Адначасу «старыня» як любоўна называюць удзельнікаў хору, пачаўшы выдатны прыклад усім прафесіяналам: за адзін месяц далі ў сьвяскай мясцовасці 100 канцэртаў! А ў Сафіі яны вельмі часта з'яўляюцца дзённа ў наву папачуцця, сядзячы, потым хто-небудзь заспявае, і неўзабаве спываюць усе. Камучае влічра, харысты выходзіць на вуліцу і працягваюць спываць. Ідуць, папачуцьшыся за руні, да лісо-небудзь скверчына, пасядуць там на лаўцы і працягваюць імправізаваць канцэрт да 2—3х гадзін ночы альбо даўдана. А вакол іх — тысячы закарэваных слухачоў. І ніхто не адыходзіць, пакуль канцэрт не скончыцца. Не зачыняюцца і вонны суседніх дамоў вакол сквера.

Такія чужыя і удзельнікі слухачы не толькі ў «Гусла». Вельмі любіць балгары свае славацкія самадзейныя хору «Кавалі», «Рэдзіма», «Г. Дзімітроў», «Г. Кірова», «Хр. Морбав» і іншыя. Іх высокая майстэрства, як і майстэрства Дзяржаўнага ансамбля народнай песні і танца і Дзяржаўнага харова напалы «Святас-

лаў Абрацэнаў» і другіх прафесіянальных інтэлектуальных ідзе сапраўды ад народа, ад мастацтва таска народнага гаспенцаў. Зусім нядарна ў старажытным горадзе Капрывіцы праходзіў балгарскі нацыянальны прагляд мастацкай самадзейнасці і народнай творчасці, які вывёў сотні новых талентаў: спевачоў, музыкантаў, танцораў, аніцэраў і дзікапатары, народных умельцаў. Выдатнымі арганізатарамі мастацкай самадзейнасці ў гарадах і вёсках Балгарыі з'яўляюцца так званы чыталішчы (клубы), іх у краіне італі італі тысяч. Яны ўзіклі італі ў часы турэцкага прыгнёту і заўсёды былі аспрадымі асветы і культуры, вакол іх групаваліся барацьбіты за свабоду, за вызваленне, за сацыяльны пераўтварэнні. А цяпер чыталішчы нахвінае прапагандаюць сярод насельніцтва сацыялістычнае вяды, культуру, быт.

Імкненне быць бліжэй да масавага, шырокага слухача адчуваецца і ў дзейнасці прафесіянальных музычных ансамбляў і тэатраў. У жніўні Варненскае опера пачаўся прэм'еру ўзвелем салістаў Сафіскай оперы — оперу Дык. Веразі «Дон Карлас». Паслядоўна была аніцэрава на адкрытай сцэне ў вліклім летнім Варненскім тэатры (каля 4 тысяч гучачоў). Пад адкрытым небам выдатна гучаў аркестр, хор, добра сплалі танцаўныя галоўныя партыі. Ва ўсім гэтым сілазася влікліа работа дырыжора — аднаго з лепшых балгарскіх музыкантаў, галоўнага дырыжора Сафіскай оперы Н. Наўдзіва. Цікава і незвычайнае было і мастацкае афармленне спектакля на агромністай сцэне.

Непарыўную сувязь дзельчю мастацтва Балгарыі з народам, глыбокую зацікаўленасць самымі надзельнымі праблемамі сучаснасці адчуваеш і калі знамішся з балгарскай кінематографіяй. У актыве Балгарскага кінацэнтра — 105 поўнаметражных мастацкіх фільмаў, звыш 30 ўзнагарод на міжнародных фестывалях. У пачатку жніўня ў Варне адбыўся першы Балканскі кінафестываль, дзе дэманстраваліся

лепшыя фільмы Балгарыі, Югаславіі, Румыніі, Албаніі, Грэцыі і Турцыі. На адкрыці фестывалю адным з першых быў паказаны невялікі мультфільм Тодара Дзімава, выдатнага майстра мультыплікацыі ў Балгарыі. «Маргарытка» — так называецца гэты незвычайны, у пэўнай ступені сімвалічны фільм.

Радзе ў полі чужога неба — маргарытна. Яна не ставілася блудшумку, абмяно ванама чалавеку, які прывічыў усе стрыжы сваім номанамі, нават адной, захапіўшыся, зразаў тэлеграфны ступ. «Выкарысці прыгажосці» — з такім рашэннем гэты чалавек нікуды з номанамі да кветкі. Разлі — номанкі шчоўкнулі, але кветкі стаяць. Пабег чалавечы дзурчынік. Плышла да кветкі, паглядзела, кветка расце! Стаў пераглядзюць кветку на бульдозеры — праехаў, а кветка і не пампалася. Тады ен вырашыў дачапаліцца да кораня, каб выразаць разам з ім маргарытку. Капаў, капаў, а да кораня не дачапаліўся — няма канца сіяблону, корань — у самым сэрцы зямлі. Закаў тады чалавек дымітанту, захацеў узрываць кветку, падпаліў кветку. Дым разваўся маргарытка кірасуюцца сабе, а чалавечыя няма... Але вось крочыцца маленкія папачуцця, удыкнула прыемны водар — маленкія кветкі ручной сарвала лл. Потым, шчасліва, горда пасла маргарытку...

Гэты фільм вельмі характэрны для творчых пошукаў маладой балгарскай кінематографіі. Ён сцвярджае і апылае спраўдную прыгажосць, сімвалізаваў гуманістычныя тэндэнцыі ў сучасным мастацтве Балгарыі, непарыўную сувязь мастацтва з жыццём народа.

Такоўе вось спадчына чужоных старадаўніх традыцый і сільных наватарскіх пошукаў — адметная рыса сённяшняга балгарскага мастацтва, спраўдана высокамастачная творчасць, вытокі якой — у народзе, у невычэрпных народных талентах.

Ванкарэм НІКІФАРОВІЧ,
Сафія — Варна — Мінес.

Адна з сямейных сустрэч балгарскіх і савецкіх літаратараў. Яна здымаўся на гары Віташа, напалы Сафія. На здымку: стаяць — Ангел Тодараў, Ніл Гілевіч, Леанід Собалеў, Дзімітр Методзіев, сядзячы — Орліан Васілеў, Младан Ісаев.

